

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, ☎ +359 (0) 2 954 95 93, www.babh.government.bg

Анализ на данните, получени от системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF) за месец февруари 2015 г.

Система за бързо предупреждение за храни и фуражи (Приложение 1).

Общият брой нотификации за месец февруари 2015 г. е **227**. Сигналите в категория храни са най-много – **209**, за фуражите – **10**, а за материалите в контакт с храни – **8** (фиг.1).

Фиг. 1 Анализ на нотификациите по отношение на разпределението по групи: храни, фуражи и материали в контакт с храни.

Предупредителни нотификации – 45 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 10 нотификации: *Listeria monocytogenes* в телешки езици от Холандия, в шунка от Франция и в нарязан колбас от свинско месо от Испания; **шигатоксин продуцираща *Escherichia coli*** в замразено месо от Испания и в охладени телешки стекове от Ирландия; *Salmonella enteritidis* в замразено смяно месо от Полша; **метални парчета** в консервирана месна яхния от Германия; **чуждо тяло (микрочип)** в свински трупни половици от Италия; **високи нива над допустими стойности за клозантел** в овче месо от Обединеното кралство; **наличие на забранената субстанция нитрофуран** в замразено заешко месо от Китай.

Зърнени и тестени изделия – 7 нотификации: **афлатоксини** в ориз от Индия (2); **атропин и скополамин** в просо от Австрия и в каша от царевично брашно от

Германия; **деоксиниваленол** в зърнени закуски от Германия; **чуждо тяло** в зърнени закуски от Обединеното кралство; **недекларирани фъстъци** в шоколадови бисквити от Обединеното кралство.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 6 нотификации: **наличие на неразрешената нова хранителна съставка аегелин (N-[2-хидрокси-2(4-метоксифенил) етил]-3-фенил-2-пропенамид)** в хранителни добавки от САЩ (3); **високо ниво на витамин А** в хранителна добавка от САЩ; **високи нива на витамин D, витамин А, витамин В6 и витамин Е** в хранителна добавка от Швеция; **наличие на неразрешената субстанция тадалафил** в хранителна добавка от Китай.

Риба и рибни продукти – 5 нотификации: **живак** в риба от Испания (3); **кадмий** в консервирана риба тон от Италия; **кадмий и живак** в черен марлин (*Istiompax indica*) от Испания.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 4 нотификации: **високи нива над допустимите стойности на салиномицин** в замразено пиле от Франция; *Salmonella spp.* в пилешки филета от Белгия; *Salmonella typhimurium* в пуешки филета от Полша и *Salmonella enteritidis* в замразена пилешка заготовка от Украйна.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 2 нотификации: **норовирус** в миди от Франция и **хранителен взрив също във Франция със съмнение, че причинен от миди.**

Билки и подправки – 2 нотификации: **следи от бадеми** в кимион от Турция и в микс от подправки от Швеция.

Мляко и млечни продукти – 2 нотификации: **шигатоксин продуцираща Escherichia coli** в меко сирене приготвено от сурово мляко от Франция и *Salmonella* в сирене приготвено от сурово мляко също от Франция.

Ядки, продукти от ядки и семена – 2 нотификации: **афлатоксини във фъстъци** от Китай и в шам фъстък от Иран.

Плодове и зеленчуци – 1 нотификация: **недеклариран сулфит** в сушени кайсии от Полша.

Други хранителни продукти/смесени – 1 нотификация: **следи от бадеми във фаджита (вид американско/мексиканско месно ястие)** от Швеция.

Храни за домашни любимци – 1 нотификация: *Salmonella spp.* в кучешки играчки за дъвчене от Бразилия.

Готови ястия и закуски – 1 нотификация: **риск от задушаване в следствие на консумацията (големи парчета паста)** на бебешка храна от Германия.

Супи, сосове и подправки – 1 нотификация: **недекларирана риба и миди в сос терияки** от Холандия.

През месец февруари 2015 г. при предупредителните нотификации най-често нотифицираните страни са Франция и Испания всяка с по 5 нотификации, следвани от Германия с 4 нотификации.

Нотификации за недопуснат внос – 117 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Ядки, продукти от ядки и семена – 47 нотификации: **афлатоксини във фъстъци** от Китай (14), Аржентина (2), Индия, Бразилия, Египет, Южна Африка, в лешници от Турция (5), Грузия, в шам фъстък от Иран (3) и Турция, в ядки от кайсии от Китай и в бадеми от Турция; *Salmonella spp.* в сусам от Индия (7); **мъртви насекоми във фъстъци** от Египет (4); **неправилен здравен сертификат за фъстъци** от Египет; **липса на здравен сертификат и на аналитичен доклад за фъстъчено масло** от Китай; **фъстъци от Аржентина, заразени с плесени; Salmonella Amsterdam и Salmonella Mbandaka** в сусам от Индия и *Salmonella Fresno* в сусам също от Индия.

Плодове и зеленчуци – 34 нотификации: афлатоксини в сушени смокини от Турция (6); *Salmonella spp.* в листа бетел от Индия (2); високо ниво на сулфит в сушени кайсии от Турция (2); охратоксин А в стафиди от Афганистан (2); охратоксин А и високи нива на дрожди в сушени смокини от Турция; фенвалерат в боб от Бангладеш; фостиазат в чушки от Турция; ендосулфан II и наличие на неразрешената субстанция карбофуран в патладжани от Доминиканската република; цифлутрин в ягоди от Египет; високи нива над допустимите стойности за мед в лозови листа от Турция; фенамифос в чушки от Турция; хлорпирифос, дитиокарбамати, пириметанил, ипродион, тебуконазол, тетраконазол, ламбда-цихалотрин, метоксифенозид, диметоморф, азоксистробин, трифлуксистробин, боскалид, крезоксим-метил, метрафенон, флуопирам и наличие на неразрешената субстанция фенбутатинов оксид в лозови листа в саламура от Турция; пропоксур в сушен боб от Етиопия; ацетамиприд в чушки от Турция; фентион в чушки от Турция; наличие на неразрешените субстанции карбофуран и хексаконазол в чушки чили от Виетнам; хлорпирифос, пиридабен, ацетамиприд и наличие на неразрешената съставка хлорфенапир в броколи от Китай; пропаргит в ягоди от Египет; хлофентазин в чушки от Турция; луфенурон в боб от Кения; метомил в боб от Кения; хлорпирифос-метил в аспержи от Доминиканската република; хлорпирифос, пенконазол, ипродион, ацетамиприд, тебуконазол, есфенвалерат, индоксакарб, диметоморф, дифеноконазол, азоксистробин, боскалид, крезоксим-метил, пиракlostробин, емаектин, флуопирам и наличие на неразрешените субстанции карбендазим и фенбутатинов оксид в лозови листа в саламура от Турция; наличие на неразрешената субстанция прометрин в печени водорасли от Китай; прохлораз и наличие на неразрешената субстанция карбофуран в чушки чили от Тайланд.

Материали в контакт с храни – 6 нотификации: миграция на никел от комплект прибори за барбекю от Китай (2); липса на сертифициран аналитичен доклад за меламинава кухненска посуда от Хонг Конг; миграция на формалдехид от пластмасови подноси от Китай; високо ниво на обща миграция от ръчен пасатор от Китай и миграция на манган от стоманени части на грил от Хонг Конг.

Фуражни суровини – 4 нотификации: *Salmonella spp.* в рибно брашно от Мавритания и Мароко; високи нива на *Enterobacteriaceae* в рибно брашно от Мавритания и афлатоксини в ядки за храна на птици от Бразилия.

Билки и подправки – 4 нотификации: афлатоксини в чили от Индия (2) и в индийско орехче от Индонезия; делтаметрин в мента от Мароко.

Зърнени и тестени изделия – 3 нотификации: наличие на неразрешената субстанция профенофос в ориз от Индия; неразрешена употреба на Е 127 – еритрозин в ягоди включени в състава на бисквити от Индия и неразрешен генетично модифициран екстракт от червен ориз от Китай.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 3 нотификации: ортофенилфенол в чай от Китай; наличие на неразрешената субстанция хлорфлуазурон в чай от Франция и ацетамиприд, фипронил и наличие на неразрешената субстанция диафентиурон в чай от Китай.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 3 нотификации: шигатоксин продуцираща *Escherichia coli* в телешко месо от Бразилия (2) и високи нива над допустимите стойности за албендазол в телешко месо също от Бразилия.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 3 нотификации: *Salmonella spp.* в месна заготовка от Бразилия (2) и в замразени пилешки филета също от Бразилия.

Ракообразни и продукти от тях – 2 нотификации: влошен температурен контрол – прекъсване на хладилната верига за скариди от Бангладеш и неподходящи условия за транспорт (25% от омарите са мъртви) на омари от Канада.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 2 нотификации: наличие на неразрешената нова хранителна съставка *Dendrobium nobile* в плодов пунш от САЩ и неразрешено облъчване на екстракт от червен ориз от Китай.

Риба и рибни продукти – 2 нотификации: живак в акула мако (*Isurus paucus*) от Южна Африка и променени органолептични характеристики и влошен температурен контрол на риба тон от Панама.

Други хранителни продукти/смесени – 2 нотификации: мъртви насекоми във фъстъци от Египет и развала на осолени овчи черва от Китай.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 1 нотификация: норовирус в миди от Виетнам.

Супи, сосове и подправки – 1 нотификация: липса на здравен сертификат на конфитюр от смокини от Турция.

През месец януари 2015 г. при нотификациите за недопуснат внос най-често нотифицираните страни са Китай и Турция с по 25 нотификации, следвани от Индия със 17 нотификации.

Нотификации за насочване на вниманието – 37 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – 9 нотификации: охратоксин А в сушени смокини от Турция (2); наличие на неразрешената субстанция профенофос в центела (*Centella asiatica*) от Шри Ланка; афлатоксини в сушени смокини от Турция; метомил в чушки чили от Доминиканската република; наличие на неразрешената субстанция карбофуран в плодове от хлебно дърво (*Artocarpus heterophyllus*) от Малайзия; хлорпирифос в круши от Италия; нежелана реакция причинена от десертно грозде от Южна Африка; оксамил в домати от Мароко.

Риба и рибни продукти – 5 нотификации: *Listeria monocytogenes* в пушена съомга от Полша (2) и от Сърбия; хистамин в риба тон от Френска Полинезия и влошени органолептични характеристики на риба от Виетнам.

Ракообразни и продукти от тях – 3 нотификации: *Vibrio cholerae* и *Vibrio parahaemolyticus* в замразени скариди от Виетнам; високо ниво на сулфит в замразени скариди от Тунис и *Salmonella spp.*, *Vibrio cholerae* и *Vibrio parahaemolyticus* в замразени скариди също от Виетнам.

Билки и подправки – 3 нотификации: неразрешено облъчване на чеснови люспи от Китай; неразрешена употреба на оцветител Е 110 – Сънсет жълто FCF и на оцветител Е 129 – Алура червено АС в микс от подправки от Пакистан и наличие на неразрешен оцветител родамин в семена от копър също от Пакистан.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 3 нотификации: *Campylobacter jejuni* в охладено пиле от Германия и в пилешко месо от Франция; *Listeria monocytogenes* в замразено шраусово месо от Румъния.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 2 нотификации: пакетчета чай от Шри Ланка опаразитени с насекоми и недеклаиран глютен в свободни от глютен шоколадови блокчета от Италия.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 2 нотификации: живак в хранителни добавки от Китай и неразрешено облъчване на хранителна добавка от Индия.

Фуражни суровини – 2 нотификации: *Salmonella spp.* в месокостно брашно от Испания и *Salmonella Agona* в рапично семе от Германия.

Материали в контакт с храни – 2 нотификации: миграция на хром от стоманени ножове от Китай и миграция на хром, никел и манган от ножове също от Китай.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 2 нотификации: наличие на забранената субстанция нитрофуран в осолени овчи черва от Нова Зеландия и шигатоксин продуцираща *Escherichia coli* в телешко месо от Аржентина.

Мед и пчелно млечице – 1 нотификация: фалшив здравен сертификат за пчелен мед от Китай.

Ядки, продукти от ядки и семена – 1 нотификация: афлатоксини във фъстъци от Китай.

Храни за домашни любимци – 1 нотификация: *Salmonella spp.* в кучешка храна от САЩ.

Готови ястия и закуски – 1 нотификация: високо ниво на алуминий в нудълс от Индия.

През месец януари 2015 г. при нотификациите за насочване на вниманието най-често нотифицираната страна е Китай с 6 нотификации, следван от Виетнам и Турция с по 3 нотификации.

Нотификации за проследяване – 28 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Риба и рибни продукти – 8 нотификации: *Listeria monocytogenes* в пушена съомга от Полша (4); стъклени фрагменти в консервирана в буркани аншоа от Албания; влошени органолептични характеристики на замразена тилапия (*Oreochromis niloticus*), която е преработена в Словакия, но е внесена от Виетнам; опаразитяване с *Anisakis* на охладена риба хек от Испания; **неразрешено облъчване** на аншоа от Тайланд.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 3 нотификации: **неразрешена употреба на магнезиев аспартат** в хранителна добавка от САЩ и от Китай; **неразрешено пускане на пазара на хранителни добавки, които съдържат овча плацента на прах, екстракт от корена на растението черен кохош (*Actaea racemosa*) и екстракт от растението (*Tribulus alatus*)** в хранителна добавка от САЩ.

Плодове и зеленчуци – 3 нотификации: променени органолептични характеристики на маслини от Италия; *Salmonella Thompson* в гъби пачи крак на прах от Франция; **високо ниво на сулфит** в сушени кайсии от Узбекистан.

Ракообразни продукти от тях – 2 нотификации: **развала на скариди** от Виетнам и **високи нива над допустимите стойности за окситетрациклин** в скариди от Индия.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 2 нотификации: съмнение за **неразрешено пускане на пазара на говежди черва** от Франция, които не са годни за човешка консумация (СЖП); шигатоксин продуцираща *Escherichia coli* в охладено агнешко месо от Нова Зеландия.

Алкохолни напитки – 1 нотификация: наличие на **неразрешената субстанция тетраhydroканабинол** в алкохолна напитка от Чехия.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 1 нотификация: наличие на **неразрешената субстанция антраквинон** в зелен чай от Китай.

Сладкарски изделия – 1 нотификация: **високо ниво на недеklarиран оцветител Е 110 – Сънсет жълто FCF и също недеklarиран оцветител Е 124 - Понсо 4R / кохинил червено А** в сушени захаросани резенчета портокал за коктейли от Китай.

Мазнини и масла – 1 нотификация: масло от Италия, заражено с плесени.

Фуражни добавки – диоксини в цинков оксид от Германия.

Фуражни суровини – 1 нотификация: *Salmonella Give* в семена от бял трън (*Silybum marianum*) от Германия.

Хранителни добавки и ароматизанти – 1 нотификация: неправилно етикетирани (подменени етикети) на хранителните добавки Е 200 – сорбинова киселина и Е 300 – аскорбинова киселина (витамин А) от Полша.

Мляко и млечни продукти – 1 нотификация: йогурт от Германия, заразен с плесени.

Безалкохолни напитки – 1 нотификация: патулин в ябълков сок от Белгия.

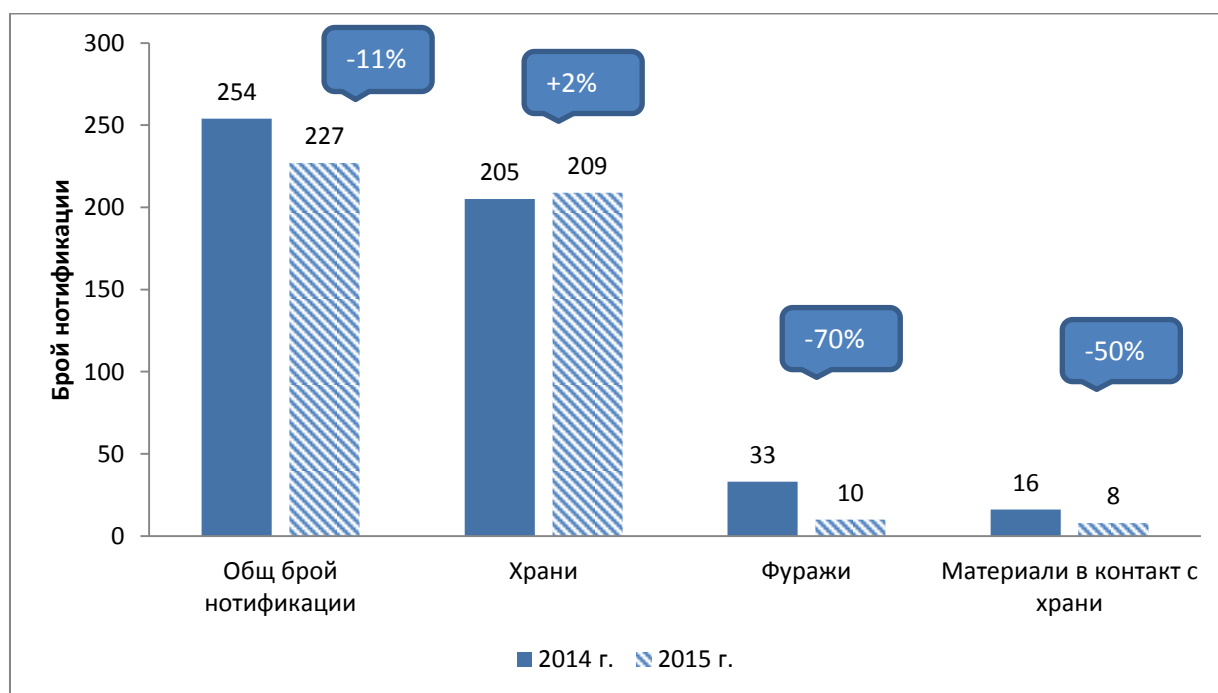
Птиче месо и продукти от птиче месо – 1 нотификация: *Salmonella Indiana* в патешко месо от Обединеното кралство.

През месец януари 2015 г. при нотификациите за проследяване най-често нотифицираната страна е Полша с 5 нотификации, следвана от Китай и Германия с по 3 нотификации.

Анализ на тенденциите:

Направена е съпоставка на броя нотификации спрямо същия период през 2014 г. – общо и по групи за м. февруари 2014 г. и м. февруари 2015 г.

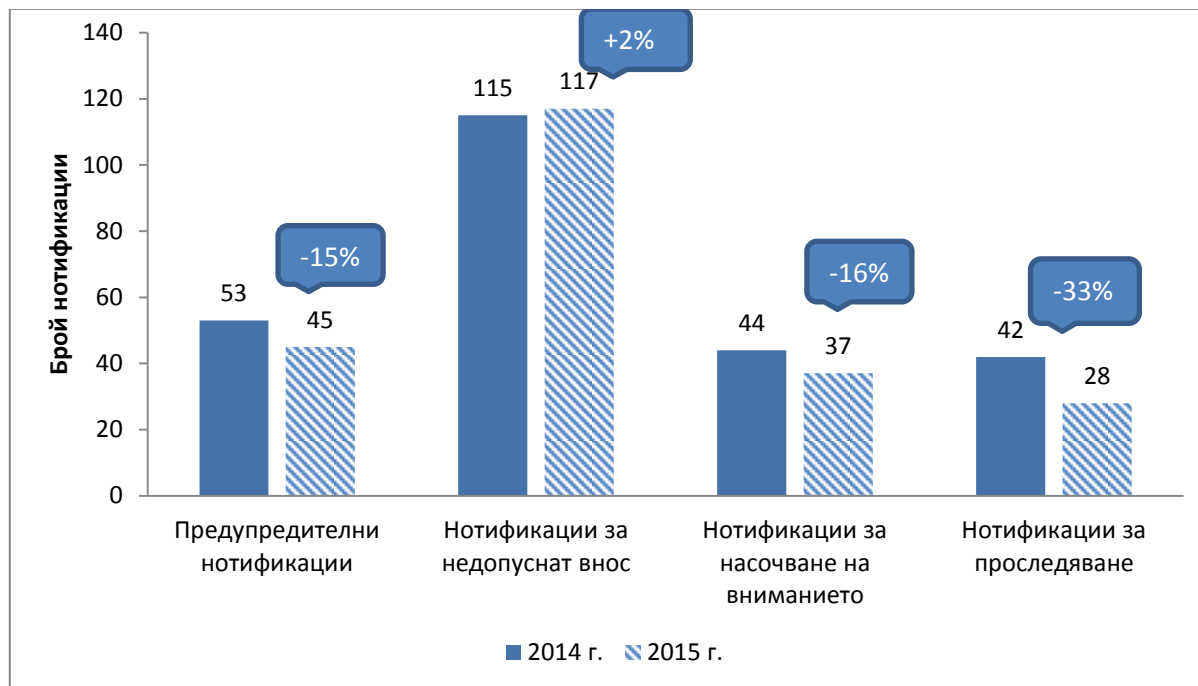
На фиг. 2 са представени общия брой нотификации и брой нотификации по групи продукти – храни, фуражи, материали в контакт с храни. При общия брой нотификации за месец февруари 2015 г. се наблюдава понижение с 11% в сравнение с м. февруари 2014 г. Установява се запазване на тенденцията на най-висок брой нотификации за групата на храните. В категория храни се установява слабо повишение с 4%. В категориите фуражи и материали в контакт с храни се установява значително понижаване съответно с 70% и 50% спрямо месец февруари 2014 г. **Като цяло за месец февруари 2015 г. се наблюдава тенденция на понижаване на нотификациите в сравнение с месец февруари 2014 г.**

Фиг. 2. Разпределение на общия брой нотификации и броя нотификации за храни, фуражи и материали в контакт с храни за м. февруари 2014 г. и м. февруари 2015 г.

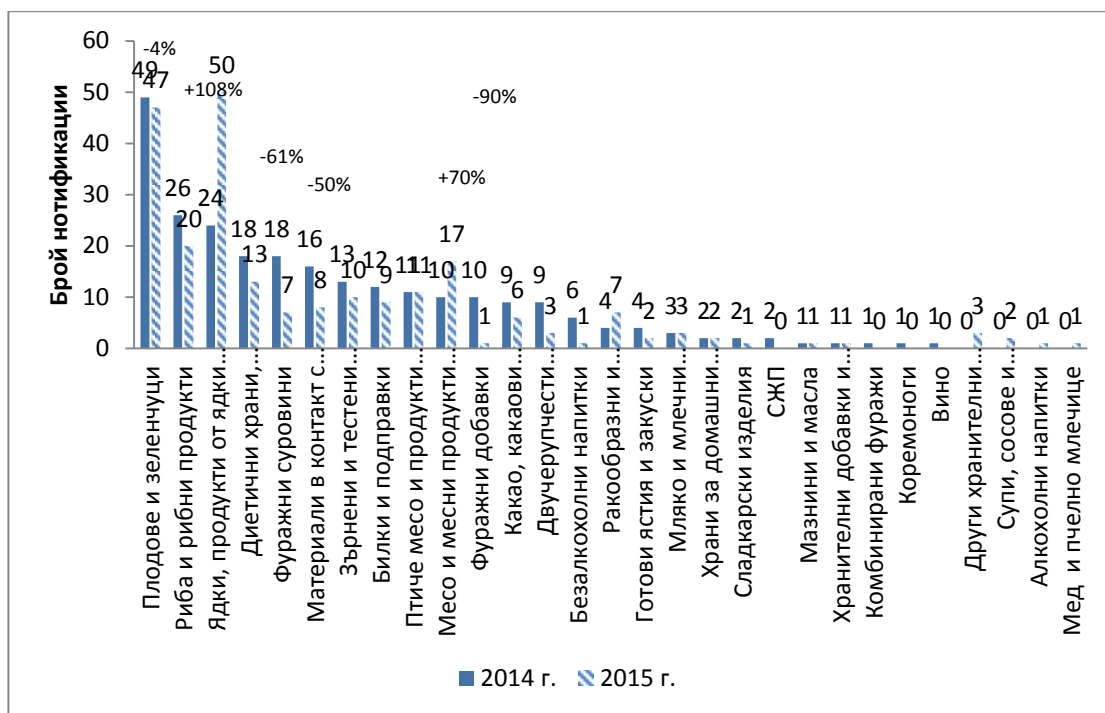
На фиг. 3 е представено разпределението на нотификациите по вид. Най-висок брой и за двата разглеждани периода са нотификациите за недопуснат внос спрямо останалите видове нотофикации. При тях за месец февруари 2015 г. се наблюдава незначително повишение с 2% спрямо февруари на 2014 г. По отношение на останалите видове нотификации се установява понижение на нотификациите в системата за месец

февруари 2015 г. спрямо месец февруари 2014 г. Това понижение е съответно: с 15% за предупредителните нотификации, 16% за нотификациите за насочване на вниманието и 33% за нотификациите за проследяване. **Като цяло за месец февруари 2015 г. се наблюдава тенденция на понижаване при всички видове нотификации освен тези за недопуснат внос.**

Фиг. 3. Разпределение на броя нотификации по вид

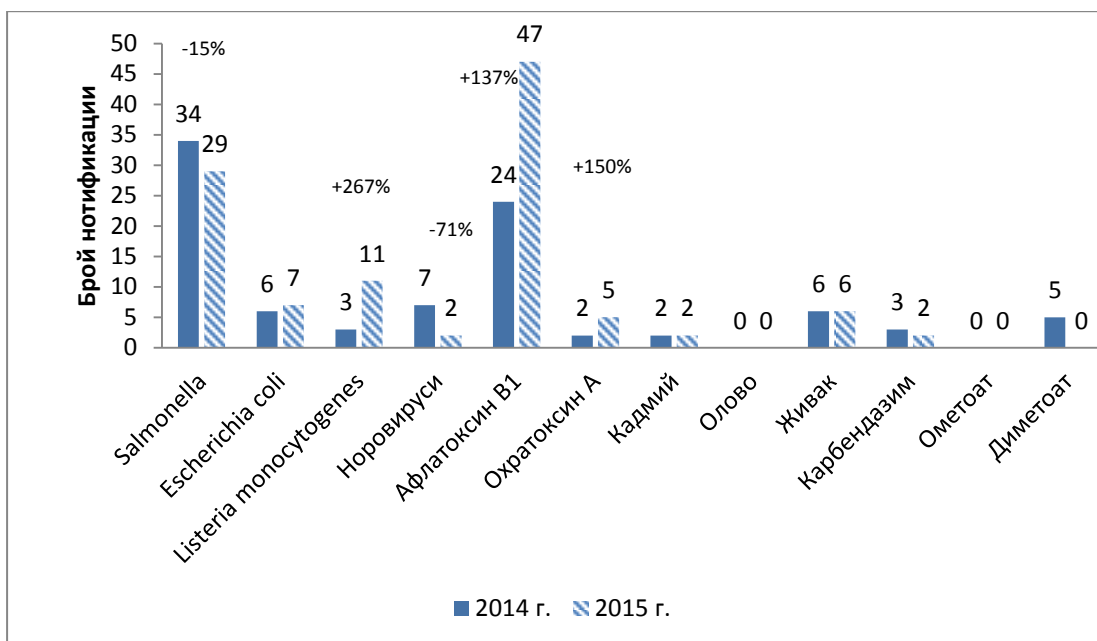
На фиг. 4 са съпоставени данните за месец февруари 2015 г. и февруари 2014 г. според категориите хранителни продукти. През месец февруари 2015 г. се установява понижение при нотификациите в категория „Плодове и зеленчуци“ с 4%, „Фуражни суровини“ с 61%, „Материали в контакт с храни“ с 50% и при „Фуражни добавки“ с 90%. Повишение се наблюдава при „Ядки, продукти от ядки и семена“ със 108% и при „Месо и месни продукти (различни от птиче месо)“ с 70%.

Фиг. 4 Разпределение на броя нотификации по категории хранителни продукти

От данните след съпоставка за месеците февруари 2014 г. и февруари 2015 г. може да се направи извод, че се установяват две тенденции. Има ясно изразена тенденция на понижение при някои основни категории като плодове и зеленчуци; материали в контакт с храни; фуражни суровини и при фуражните добавки. Наблюдава се също и по-слабо изразена тенденция на повишение в броя на нотификациите при ядките и при месо и месни продукти (различни от птиче месо)

На фиг. 5 са показани някои от основни причини за нотифициране на храните и фуражите за месец февруари 2014 и 2015 г. При патогенните микроорганизми се наблюдава понижение, случаите на *Salmonella* с 15% и норовируси с 71% за февруари 2015 г. спрямо февруари 2014 г. Изключение прави *Listeria monocytogenes* където има значително повишение с 267%. По отношение на микотоксините се забелязва повишение съответно за афлатоксин В1 с 147% и за охратоксин А с 150% през февруари 2015 г. спрямо февруари 2014 г. При тежките метали и пестицидите се наблюдават ниски нива.

Фиг. 5 Разпределение на броя нотификации по причини

От обобщените данни за месеците февруари 2014 г. и февруари 2015 г. може да се направи извод, че има 2 тенденции. При патогенните микроорганизми има тенденция на понижаване, докато при микотоксините и има тенденция на повишаване. При тежките метали и пестицидите се запазват ниски нива.

Приложение 1

1. Система за бързо предупреждение за храни и фуражи:

Регламент (ЕО) No 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните. В случай, че член на мрежата разполага с информация, свързана със съществуването на сериозен пряк или косвен риск за човешкото здраве, произтичащ от храни или фуражи, тази информация незабавно се съобщава по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF). Информацията незабавно се предава на членовете в мрежата.

2. Правно основание:

Регламент (ЕС) No 16/2011 на Комисията от 10 януари 2011 година за установяване на мерки за прилагане за системата за бързо предупреждение за храни и фуражи.

3. Видове нотификации:

3.1. Предупредителни нотификации – съобщение за сериозен риск, който изисква незабавни действия или рисковият продукт вече е на пазара.

3.2. Нотификация за недопускан внос – касае пратки с храни, фуражи или суровини на които е отказано влизането в Общността поради риск за човешкото здраве, за здравето на животните или за околната среда.

3.3. Нотификации за проследяване – не изискват бърза реакция.

3.4. Нотификации за насочване на вниманието – предоставят интересна за контролните органи информация.

Горепосочената информация ще бъде публикувана на електронната страница на Българска агенция по безопасност на храните (<http://www.babh.government.bg/bg/Object/highlight/index/>) и Българския фокален център на EFSA (http://focalpointbg.com/index.php?option=com_content&view=article&id=59&Itemid=78&lang=bg) към Центъра за оценка на риска.

Изготвил:

Д-р Бранимир Канакидис – младши експерт в Дирекция „ОРФЦ“
31.07.2015 г.